

Hitközségi Híradó

a Komáromi Zsidó Hitközség havilapja

1996. október

I. évfolyam 5. szám

tisri - chesván 5757

SZERKESZTŐI GONDOLATOK

Tisztelt hittestvérünk, Ön a Hitközségi Híradó ötödik számát tartja kezében.

Mindenek előtt szeretnék köszönetet mondani újságunk külső munkatársainak:

Boček Zsuzsa néni újságunk *vice rovatának* alapítója, annak ellenére, hogy Pozsonyban él, aktívan bekapcsolódik a hitközség munkájába.

JUDr. Raab Ferenc a *KZSH TÖRÉNELMÉBŐL* című cikkeivel minden számunkban érdekességeket mutat be a komáromi hitközség múltjából.

Konkolyi Ferenc a *mai Izraelről* és a *Közel-Keletről* szóló cikkeivel teszi színesebbé lapunkat.

A hitközség tagjai által kitöltött kérdőívek szerint hittestvéreink pozitívan fogadták a lap indulását, visszajelzéseket kaptunk már külföldről is, külön ki szeretném emelni Dr. Schöner Alfréd (az Országos Rabbiképző Intézet Tanárképző Főiskolai Szakának igazgatója) levelét, amelyet lapunk 4. oldalán olvashatnak.

Célunk továbbra is a hitközségi tagok tájékoztatása, szeretnénk tovább fejleszteni lapunkat, helyet adni új ötleteiknek és újságunkat szívesen eljuttatnánk a külföldön élő komáromi hittestvéreinknek is.

PT

100 ÉVES A MENHÁZ

A hitközség Elöljárósága 1892. május 27-én úgy döntött, hogy menházat (ápolda) építtet a Csapó és a Hajnal utcák sarkán. A felavatásra 100 évvel ezelőtt, 1896.

október 11-én került sor. Eredeti funkcióját a Világháborúig töltötte be. Ma a itt található az utolsó "működő" komáromi zsinagóga. Ez a ház egy kis szelet a város

történelméből, de az egyetlen olyan épület, amely emlékeztetheti az utókort e nagymúltú közösségre.

JUDr. Raab Ferenc *"A KOMÁROMI ZSIDÓSÁG KRÓNIKÁJA"* című munkája

A 100 éves menház 1996-ban. PT felvétele

ÜNNEPEK KOMÁROMBAN

Az idén az elmúlt évekhez hasonlóan sajnos egyre kevesebben jöttek el a Nagy-ünnepek alkalmából a templomba. A hideg időjárás miatt a téli imateremben megtartott imádkozás ebben az évben is csak magnóról szólt. Reméljük az elkövetkező években többen jönnek majd el a zsinagógába és kapcsolódnak be aktívan hitközségünk életébe.

PA

SHALOM = BÉKE

1996. október 20-án 14:30-kor kerül sor a **Shalom klub 4. összejövetelére**. Szeretnénk, ha azok is eljönnének, akik hosszabb-rövidebb ideje már nem jöttek közénk. Ezen a vasárnapon sor kerülhetne az egymás közötti "megbékélésre". Természetesen, az előző összejövetelekhez hasonlóan most is lesz program és a jubilánsok köszöntése sem marad el.

PT

ZSIDÓ KIFEJEZÉSEK LEXIKONA

Jesiva - Vallási főiskola, ahol főleg a Talmudot oktatják

📖 Részletek a KZSH történelméből

A KOMÁROMI TÓRÁK TÖRTÉNETE

A neológ zsidó nagytemplom az írásbeli feljegyzések alapján 1863-ban készült el, és adták át rendeltetésének. Az egyszerű, de tetszetős Aron Hakodesh-ban (Frigyszekrényben) nyert elhelyezést a pergamenre írt 12 tóratekercs, amely a zsidó vallás tanítását tartalmazza.

1928-ban Nagyváradon lezajlott zsidó ellenes megmozdulás folyamán megsérült egyik Tóra pótlására a komáromi közösség egy Tórat küldött az ottani közösségnek. 1932-ben Berger Farkas Vilmos neves, jó módú komáromi kereskedő nagy ünnepség keretén belül Tórat adományozott a helybeli közösségnek, így a Tórák száma ismét 12 lett. 1948 márciusában jelentős esemény történt, Baranyai József hely-

beli tóténész önként visszaszolgáltatta a 12 darab tórat, amelyeket jószántából elvitt a templomból és azokat a helybeli Múzeumban biztos helyen megmentette. A hitközség háború utáni vezetősége lehetővé tette, hogy 1948-ban Reisz Emánuel, Weinberger Emánuel, 1949-ben Feleischmann Jenő, Kellner Lipót, Reisz Tibor, 1963-ban pedig Krakauer Jakab a zsidó vallás érdekében tett önzetlen munkájuk elismeréseként, Izraelbe történt kivándorlásukkor a kegytárgyakat magukkal viheték. Az Izraelbe kivitt Tórák leszámításával az itteni közösség birtokában 6 Tóra maradt. Szakértők véleménye szerint 3 Tórat jó minőségűnek kell tekintenünk, míg három darab a háború folyamán megsérült.

JUDr. Raab F.

KEVEREM - KAVAROM

🌸 „A Shalom klub legjobb sütemény készítője” címet nyerheti el, amennyiben a klub 4. összejövetelére (okt. 20.) elkészíti kedvenc süteményét. A legfinomabb süteményeket a háromtagú zsűri választja ki, ezek készítőit megajándékozza, a recepteket pedig a HH leközi.

KÖSZÖNJÜK

Az őszi Nagyünnepek alkalmából Boček Zsuzsánéni tóratakarót adományozott a hiktözségnek (balról a második Tórára látható). A tagság nevében is köszönjük e nemes cselekedetét.

Köszönetet mondunk Radnóti Zoltán rabbijelöltnek, a budapesti Országos Rabbiképző Intézet hallgatójának, hogy azonosította számunkra az ünnepi kazettákon található imákat.

☺ KISOKOS ☺

A HATIKVA A cionisták himnusza a Hatikva (Remény). Naftali Herz Imber szerzeménye 1920-ban hangzott el először a san remói konferencián. 1947 november 29-én a Jom Haacmut, Függetlenségi napon lett hivatalosan Izrael himnusza.

JUDr. Raab F.

IZRAEL NEMZETI LOBOGÓJA I.

1949. május 12-án felvonták az izraeli zászlót New Yorkban az ENSZ székház előtt, így a fiatal államot 2000 esztendő után ismét felvették a világ népeinek családjába. A zászló fehér mezőben két széles kék csík, közepén ugyancsak kék Dávid csillag. Mind a színeket, mind a jelképet a Bibliából vették.

Amikor 1948. május 14-én megalapították Izrael államát, ez a zászló már ott lengett az tel-avivi múzeum nagytermében.

Konkolyi F.

ZSIDÓ VICC

Zsidó kérdezi a másikat:

- Hogy megy az üzlet?
- Köszönöm, rosszul. Minden nap 200,- koronát ráfizetek.
- És miből élsz?
- Minden szombaton zárva vagyok!

Boček Zsuzsánéni gyűjtéséből

Kóser konyha**Sólet (Csólent)**

Hozzávalók: 500g fehér bab, 1 fej vöröshagyma, 2-3 gerezd fokhagyma, 100g gersli (árpagyöngy), 1 szál sárgarépa, fél libamell, 2 libaláb, darabka marhaszegy, só.

A megmosott és beáztatott bab egy részét a sóletes (vastagfalú, vagy kerámia) fazékba tesszük, majd a kuglit rátesszük a babágyra, ráhintjük a megmosott gerslit, a megtisztított és apróra vágott szeletelt répát, a kóser húst, a fokhagymát és az apróra vágott vöröshagymát. Felöntjük annyi vízzel, hogy ellepje, majd letakarjuk és nagyon lassan megfőzzük.

kugli: 150g lisztet 100g libazsírral összekeverünk, egy késhegynyi sóval, törött borsal, piros paprikával és nagyon kevés vízzel összekeverjük, majd hurkát formázunk belőle.

Jó étvágyat!

ELMESÉLEM AZ ÉLETEM

Kérdezett: *Paszternák Tamás* - *Mesélj, hol*

Válaszolt: *Paszternák Anna* *születtél, hogyan*
élted életed első

szakaszát?

- 1911-ben születtem a Szatmár megyei Flóra tanyán. Iskola nem volt, háztanítót fogadtunk, vagy a sakter foglalkozott velünk. Három évig így végeztem az iskolát. Az első polgárit még magánúton végeztem Mátészalkán, majd 3 évig Tokajban jártam polgáriba. Mindent megtanultam, amit egy vidéki lány megtanulhatott. Megtanultam varni, majd 38-ban Pestre mentünk. Jött az első, majd a második zsidótörvény és én nem kaptam engedélyt, mert a női szabók 35%-a zsidó volt, az mondták, ha ez 5%-ra csökken, majd adnak.

- *Mennyire volt vallásos a család?*

Apám minden reggel tvilemből imádkozott. Templomba jártunk, eleinte kóser háztartás volt. Jött a csillagviselés, a bátyám Auschwitzba került, de mi nem tudtuk, hol van. Minket két óra alatt kitettek a lakásból. A zsidó tanács 2 ezer lakást ajánlott a romániai menekülteknek. Apukám sírva hagyta ott a zsákba csomagolt ruhákkal a lakást. Az egyik unokatestvéremék fogadtak be, ez április vége felé lehetett. A ház tulajdonosának a felesége Neményi papírgyáros elintézte, hogy zsidóháznak nyilvánítsák. Az emeletünkön két német tiszt lakott, ez mentette meg az életünket, mert a házmesterné mindig rájuk hivatkozott. Be kellett vonulnom a Lóversenypályára, de elengedtek. Egyszer a Mókus utcába 250 varrónő kellett volna de csak 25-en voltunk, 3 öreg kassai honvéd vigyázott

ránk. Három nyugalmas hét volt, de a szüleimmel és nővéremmel idegeskedtünk, mert hallottuk, hogy a zsidókat a téglagyárba viszik.

- *Tudtátok, hogy hová viszik őket?*

Mindenki tudta, hogy Auschwitz van, de senki sem tett semmit a vidéki zsidóság megmentésére.

Hétfőn reggel be kellett vonulni a Kisok pályára, a nővérem már szülés előtt állt. Reggel négykor elindultunk vele a Frigyesi Klinikára. Egy nővér a sárga csillag láttán elutasította, az orvos adott egy beutalót, mondván hogy senkit sem küldhetnek el. Reggel hatkor elmentünk a Kisok pályára, október 23-a volt. Ötös sorokban vitték el a nőket. Este még hazahoztak, telefonáltam a klinikára, közölték, hogy

A három testvér, középen Anna néni

két kislány született. Az apjuk csak az inkubátorban látta őket, többé soha. Jöttek értünk, hogy visznek a gettóba. Az órát elvette egy nyilas, a nővérem kislányai egy ruháskosárban voltak. A Klauzál téren az összes értékünket egy urnába kellett dobni. A Holló utca 12-be kerültünk, a 3x4 méteres szobában 20-an voltunk, én a földön aludtam.

(befejezés a következő számban)

Ki mit tud a zsidóságról?

1. Izrael lakosságának összetétele vallás szerint: (Párosítsa össze !!!)

A = zsidó	a = 2 %
B = keresztény	b = 14 %
C = mohamedán	c = 82 %

2. Melyik tenger partján találhatóak a következő települések:

a) EILAT	b) ASHKELON
c) JERUZSÁLEM	d) ENGEDI

3. Hány éve alakult meg a Komáromi Zsidó Hitközség (segítség a HH 3. számában)?

a) 205 b) 220 c) 211

A szeptemberi és októberi rejtvények megfejtését október 25-ig küldhetik el szerkesztőségünkbe, vagy az október 20-i Shalom klubban leadhatják.

Írjanak, hogy nyerjenek!

PA

LEVELET HOZOTT A POSTA ...

Ebben az új rovatunkban szeretnénk közölni olvasóink leveleit, amelyekben az újsággal és hitközségünkkel kapcsolatban írnak. Várjuk továbbá kérdéseiket, javaslataikat és ötleteiket. Szívesen közöljük jókívánságaikat is. Leveleiket a szerkesztőség címére várjuk.

A mai levél Budapestről, az Országos Rabbiképző Intézet Tanárképző Főiskolai Szakának igazgatójától érkezett:

TV NÉZŐ

☆ október 17. (csütörtök), MTV1 - 17:55 *Az utódok reménysége*

ORSZÁGOS RABBIKÉPZŐ INTÉZET
TANÁRKÉPZŐ FŐISKOLAI SZAK
MIDRESHET JERUSALAIM
PEDAGÓGIUM

MIDRESHET YERUSHALAYIM
TEACHER'S TRAINING COLLEGE
AFFILIATED WITH THE JEWISH
THEOLOGICAL SEMINARY OF HUNGARY

Budapest, 1996.10.01.

Paszternák Tamás
úr
ZNO, Eötvösa 15,
Komárno 94501
Slovensko

Tisztelt Paszternák úr!

Örömmel olvastam a budapesti Bálint Zsidó közösségi Ház Könyvtárában az Ön szerkesztésében megjelent Hitközségi Híradó 4. számát. Gratulálok az újság megjelenéséhez.

Nagy örömmre szolgálna, ha a Híradó eddig megjelent számait, illetve az elkövetkezendő időben megjelenteket elküldené a Pedagógium Újságolvasó Terme részére.

A Pedagógium Közép- és Kelet Európa egyetlen zsidó vallástanár képző Intézete. Örülnek, ha hallgatóink az Önök publikációi által betekintést nyerhetnek a szlovákiai magyar-ajkú zsidóság életébe.

Nagyon remélem, hogy e levél egy gyümölcsöző együttműködés kezdete lesz.

Hittestvéri üdvözléssel:

Dr. Schönér Alfréd
Dr. Schönér Alfréd
igazgató

Hitközségi Híradó

Kiadja a Komáromi Zsidó Hitközség
Szerkesztők: Paszternák Tamás és Paszternák András
Nyomdai előkészítés: Mgr. Piczek Ferenc
Címünk: ŽNO-HH Eötvösa 15, 945 01 Komárno
Tel: 647-96

Spravodaj

mesačník ŽNO v Komárne

október 1996

I. ročník 5. číslo

tisri - chesván 5757

STOROČNÁ BUDOVA

Budovu "Menház"-u odovzdali do užívania 11. októbra 1896, teda pred 100 rokmi. 27. mája 1892 sa vtedajšie predstavenstvo rozhodlo vybudovať túto budovu pre opatrovateľskú službu.

Pôvodnej funkcii budova slúžila do svetovej vojny. V súčasnosti slúži (spoločne s príľahlou malou synagógou) na spoločné modlitby a stretávky členov ŽNO.

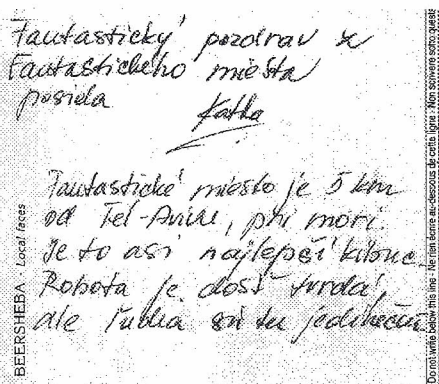
KLUB SHALOM

Ďalšie, v poradí už štvrté stretnutie klubu sa uskutoční 20. októbra 1996 o 14:30. Boli by sme radi, keby medzi nás zavítali aj tí, ktorých už dlhšiu dobu medzi nami nevidávame. Tak, ako je už zvykom, aj na toto posedenie je pripravovaný program a nezabudneme pozdraviť našich jubilantov.

ĎAKUJEME

Ďakujeme pani Bočekovej z Bratislavy, že z príležitosti tohtoročných sviatkov venovala vlastnoručne ušitú obliečku na Tóru (na obr. druhá z ľava).

Naša vďaka patrí aj Zoltánovi Radnóti z Budapeštianskej MIDRESHET YERUSHALAYIM TEACHER'S TRAINING COLLEGE THEOLOGICAL SEMINARY OF HUNGARY za identifikáciu hudobných nahrávok, ktoré využívame pri spoločných modlitbách počas sviatkov.

Pohľadnica od Katky Delikátovej, a jej stručná charakteristika súčasného Izraelu

Spravodaj

Vydáva ŽNO v Komárne

Redaktori: Paszternák Tamás, Paszternák András

Grafická úprava a tlač: Mgr. Piczek Ferenc

Adresa: ŽNO-HH Eötvösa 15, 945 01 Komárno

Tel: 647-96